

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Regvlarvm Cancellariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

An debeatur quarta de legato facto Episcopo a coniuncta persona restituendo tamen Ecclesiæ post mortem Episcopi.

ANtequam quæstionem resoluam præsupponendum ducas, quod legatum relictum Episcopo censetur factum contemplatione Ecclesiæ ob tam strictam, & arctam coniunctionem, quam habet Episcopus cum Ecclesiâ, & ideo cum distinctione procedam, quod si relinquatur Episcopo ab extraneo præsumitur esse relictum intuitu Ecclesiæ, non personæ, nisi testator exprimat illud tantum esse Episcopi non Ecclesiæ, si verò relinquatur Episcopo a propinquo præsumitur esse relictum non intuitu Ecclesiæ, sed personæ, nisi forte contrarium probaretur ad tex. in cap. requisiti de testam. & quod dictum est de propinquo procedit etiam si relinquatur ab extraneo, sed magna amicitia coniuncto, nam amici plerumque diliguntur sincerius, quam consanguinei, nemo dubitat §. qui frater ff. de hered. instituend. & hæc est communis opinio, de qua testatur Couarr. in d. c. requisiti, sic pariter dicendum est quādo prælatus est benemeritus, licet non sit consanguineus argum. l. nec adiecit ff. pro socio, Soc. in l. ciuib. ff. de rebus dubijs, & procedit etiam si legatum sit relictum Episcopo a prædictis expresso tantum nomine dignitatis, quia intelligitur relictum ratione personæ, non Ecclesiæ. Abb. conf. 93. lib. 2. Aliquando tamen relictum a consanguineo censetur relictum intuitu Ecclesiæ, ut si exprimat aliquam causam, quæ respiciat fauorē animæ, vel Ecclesiæ, nam in antiquis causis legati inspicenda est l. vxorem in principio ff. de legat. 3. Soc. in d. l. ciuib. Insuper relictum ab extraneo censetur relictum contemplatione Ecclesiæ, etiam si nomen Episcopi tantum expressum sit, ita glof. Abb. Couarr. qui testatur de communi in d. cap. requisiti. His igitur præmissis, & eleganter discussis deuenio ad resolutionem quæstionis.

Quæritur nunc autem, cum enim legatum relictum a consanguineo censetur factum intuitu personæ, non Ecclesiæ, cum id procedat, quando post mortem consanguinei Episcopi legatum est Ecclesiæ restituendo? In hoc articulo scias quod debetur portio Ecclesiæ, quia inspicitur is, qui vltimo capere debet, non autem interposita persona l. cogi §. is qui solidum ff. ad Trebelian. l. cum ei qui ff. de legat. 2. l. cum dotem ff. ad leg. Falc. l. Papinianus §. meminisse ff. de inofficio testamento, & ita concludit Roman. singulariter conf. 511. cuius dictum pro singulari refert Decius in leg. & si militibus Cod. de testament. milit. & videtur sentire Mandos. Neque est hic omitendum quod Capra conf. 26. fuit in opinione, quod legatum si fiat Ecclesiæ cathedrali nō debeatur quarta Episcopo iuxta dicto cap. requisiti, si bona sunt diuisa inter Episcopum, & capitulum, quia facta diuisione bonorum, seu reddituum non durat communio inter Episcopum, & Ecclesiam, allegat Innocent. Ant. Immol. Card. in d. c. requisiti, & hodie sic obseruatur, & quotidie video practicari, quod Episcopi habeant bona distincta, & non accipiant quartam de legatis Ecclesiæ.

PRAXIS REGVLARVM CANCELLARIÆ.
RESOLVT. CCCL.

- 1 Cancellariæ regulæ probant tanquam constitutiones locales.
- 2 Cancellariæ regulæ non ligant in vniuersum omnes.
- 3 Cancellariæ regulæ statuta quædam sunt, siue constitutiones, quæ ad certum locum pertinent.

Alojs. Ricc. Praxis. Pars III.

- 4 Lex an sit vniuersalis, an singularis cognoscitur ex loco.
- 5 Cancellariæ regulæ constituunt ius quod singulos, & non vniuersos attingit.
- 6 Natura legis generalis ea est, ut sit perpetua, & stabilis, sed cancellariæ regulæ vna cum authore suo deficiunt.
- 7 Cancellariæ regulæ conditæ tantum fuere ut instrueretur cancellaria, & ius magistratus in literis expediendis.
- 8 Lex communi, & quæ vbiq; publicatur omnes ligat, & non potest allegari ignorantia.
- 9 Cancellariæ regulæ in curia tantum publicantur, & ibidem tantummodo obseruantur.
- 10 Sententia lata contra legem communem non deductam, nec in iudicio allegatam est ipso iure nulla, sed sententia lata contra regulam cancellariæ valet, & tenet.
- 11 Lex, ut vniuersè liget oportet, ut à Principe dilucidè mandetur omnino obseruari.
- 12 Cancellariæ regulæ probare non possunt tanquam ius commune, sed locale.
- 13 Cancellariæ regulæ non ligant, nisi prius gratia præcipua impetretur, ut allegari, & produci possint.
- 14 Statuta particularia quam primum sunt publica, & in vnum volumen redacta ligant subditos.
- 15 Cancellariæ regulæ certis finibus circumscriptæ sunt, ut nisi prius impetrentur non possint allegari.
- 16 Cancellariæ regulæ constituunt ius generale, etiam extra curiam.

Cancellariæ Regulæ quomodo probent.

Cancellariæ regulas probare tanquam constitutiones locales, non autem tanquam constitutiones generales consuluimus Anchar. conf. 298. numero 1. & 2. incip. efficacibus Ias. in l. 1. numero 20. ff. si cert. petat. de Belen. in cap. ex parte col. 3. de feud. Zabarel. conf. 99. in fine Dec. in cap. 1. numero 1. in 2. lect. extra de constit. & hinc fit, ut non ligent in vniuersum omnes, ut traditum fuit à Gomef. in prog. reg. cancell. q. 2. n. 1. per multis rationibus adductis.

Etenim hæ regulæ statuta quædam, siue quædam constitutiones sunt, quæ ad certum locum pertinent, ut patet ex eorum titulo; vocantur enim regulæ cancellariæ, cuius quidem denominationis causa fit eius loci gratia tantum, dicuntur enim regulæ respicientes ea, quæ in dicto loco tractantur quemadmodum ex signo cognoscitur, quale, quid sit Doct. in §. testes in lit. de testam. Bald. in l. computationes col. fin. C. de fid. instr. ita lex an sit vniuersalis an singularis cognoscitur ex loco, ea enim quæ rebus accidunt plurimum conferunt, ut intelligatur quale quidque sit l. non omnes §. a Barbaris ff. de re militari Bald. in l. fin. C. de execut. rei iud. cum ergo dictio adiecta Cancellariæ præferat certum locum dicendum erit regulas prædictas constituere ius, quod singulos, & non vniuersos attingat, qualitas enim adiecta dispositioni, ita eam afficit secundum qualitatis adiectæ naturam, ut est tex. in terminis §. sed ius quidem civile Inst. de iur. nat. gent. & ciuili c. statutum de elect. lib. 6. & quando lex ad certum locum pertinet, illos, qui sunt extra locum non ligat cap. 1. & cap. 2. de constitu. lib. 6. l. fin. ff. de iuris. omn. iud.

Secundam subiungit idem Gomef. rationem, quia ea est natura legis vniuersalis, ut sit perpetua, & stabilis l. edita vers. pertinuit edicti C. de edend. mil. in suo repertorio in vers. lex §. 2. Archid. in cap. donatum 1. q. 2. sed hæ vna cum authore suo deficiunt, ut patet in prog. versic. suo tempore duraturæ. Ancharan. d. confil. 297. num. 2. quinimo hæ regulæ tantum conditæ fuere, ut instrueretur Cancellaria, & ius magistratus in literis expediendis, ut patet ex regulis

P 2 gulis

gulis Ioannis 21. & Benedi. quæ cum ita sint non debet actus agentis operari quippiam, præter ius propositum c. si sacerdos de offic. ordin. vulgata l. non omnis, ff. si cert. petat.

Tertia Gomef. ratio ea est, nam lex communis, eo quod ubique publicetur omnes ligat, unde non potest tunc allegari ignorantia, ut patet in Authent. ut factæ nouæ constitutiones; per totum cap. 1. de postul. prælat. c. nouit. de sentent. excomm. Bart. in l. omnes populi, ff. de iustit. & iur. cum similibus: sed cum regula Cancellariæ tantum in curia publicetur, sequitur tantummodo eas ibidem asseruari, idque ne sequatur absurdum, quod nimirum illi obligarentur illis regulis, apud quos non essent publicatæ, cap. 2. de const. & c. 2. eodem titulo, lib. 6.

Quarto loco illud adducit, quia videmus sententiam latam contra legem communem etiam non deductam, nec in iudicio allegatam esse ipso iure nullam, l. cum prolatis, ff. de re iudic. c. cum ritè ext. cod. tit. tamen sententia contra regulam Cancellariæ lata valet, & tener Felyn. in cap. 1. de re iudic. & ita feruat Rota.

Quinto illud confirmat, nam adde, ut lex vniuersè liget, oportet Principem dilucide hoc mandare, ut lex obseruetur omnino, ut fuit animaduersum l. neque Dorotheum, C. de decurio. lib. 10. huc spectat context. in c. 1. de const.

Hæc, & ipsi similes Gomefii rationes in medium, afferri possent ad probandum regulas Cancellariæ non probare tanquam ius commune, sed locale, ut dictum est, quæ fusiùs prosequentem dictum Gomef. in d. q. 2. consulas, quos causa breuitatis hic omisimus.

Et quod dictum est in conclusione regulas probare tanquam ius locale, &c.

Primo limita hoc ex mente Gomef. in dicto loco supra citato, vinculum ut plurimum non ligare, nisi prius gratia præcipua, & certa quondam formula, & cæremonia impetretur, ut allegari, & produci possent prædictæ regulæ Gomef. in dict. loc. num. 4.

Ex quo videtur inferri posse vinculum singulare, & præcipuum dictorum adeo debile esse, ut nec statutis singularibus comparari possit. Nam statuta particularia quam primum sunt publicata, & in vnum volumen redacta, ligant suos subditos, ut tradunt omnes in l. omnes populi, ff. de iustit. & iur. c. 1. de const. lib. 6. quod non sic procedit in regulis Cancellariæ, quæ adeo cancellatæ sunt, & certis finibus circumscriptæ,

ut licet regulæ publicentur, & in vnum volumen redigantur, non tamen per vinculum aliquod iniungunt, nec possunt allegari nisi prius impetrentur, ut dictum est supra, sed hæc latè tradentem adhibeas. Gomef. dicto loco num. 4. cum seq. ubi post relatos concludit esse communem opinionem istas regulas constituere ius generale etiam extra curiam, arbitratur tamen, foedere distinctionis posse conciliari opiniones, & ubi per eum in fin. & videas infra in conclus. reg. Cancellariæ, & de hac materia latè glof. ad reg. cancell. 26. incip. item attendens.

RESOLVT. CCCII.

- 1 *Pensio non potest imponi nisi de consensu illam soluere volentis.*
- 2 *Afferens alicuius consensum in actu interuenisse debet illum probare.*
- 3 *Verba narratiua debent verificari coram notario Cancellariæ, vel Camera, quod amplia ut num. 4. vide etiam num. 5.*
- 6 *Res semper præsumitur integra, quando constat procuratorem non processisse ad alium actum virtute mandati.*

Regula Cancellariæ 44. dudum requirit consensum titularis in constitutione pensionis, an inducat formam, ita ut absque dicto consensu expresso pensio dicatur nulla.

IN facti contingentia respondi affirmatiuè, motus, ex regula iuris fundatissima, quod pensio non potest imponi, nisi de consensu habentis eam soluere, ut resoluit Ioan. Bapt. Ferrer. consil. 388. numer. 3. Paul. Amil. decif. Rotæ 111. numero 4. par. 3. Put. decif. Rotæ 368. numer. 4. lib. 2. Flamin. Paris. lib. 8. de resignat. benef. questione 4. numer. 169. nec literas de ea expediri iuxta Regulam Cancellariæ 43. de consensu in resignationibus, & pensionibus ibi nec literæ reservationis, vel assignationis etiam motu proprio cuiusvis pensionis annuæ super alicuius beneficii fructibus expediri possint, nisi de consensu illius, qui pensionem persolvere tunc habebit idem. Flamin. Paris. qui etiam de stylo notorio Camera, & Cancellariæ attestatur lib. 10. quest. 3. num. 10. lib. 11. questione 11. num. 38. & 66. lib. 1. quest. 12. num. 51. lib. 9. quest. 27. num. 8. nec mirum, quia talis consensus pericit actum antea non perfectum argum. cap. si tibi absenti de præbendis lib. 6. Sarnensis, regula de infirmis, quest. 31. Flamin. Paris. d. questione 12. numer. 22.

2 Probatio autem consensus incumbit illi, qui asserit interuenisse, quem iustitice negare, nam qui asserit alicuius consensum in actu interuenisse tenetur probare, ut ex l. ei, qui dicit ff. de probationibus l. actor. C. eodem tradit Hier. Gratus, respons. 59. num. 20. vol. 1. nam cum sit facti l. consilio, ff. de Curatore furiosi, non præsumitur, sicut nec alia, quæ in facto consistunt l. in Bello, §. factæ, ff. de cap. & post lim. reuerfus. Gratus, ubi proximè num. 19. quare cum non constaret de tali consensu, nec dictæ regulæ Cancellariæ derogatum appareat sequitur nullam dictam esse reservationem pensionis, quia actus sine requisito consensu nullus est ipso iure, ut per Tiraque. de legib. conubialib. glof. 4. num. 2. & gl. 6. & 7. Glossatores in l. 55. Tauri Hieron. Gonzal. de reg. 8. Cancellar. de mensibus, & alternat. glof. 47. num. 15. & in terminis nostris pensionis hoc tradit Hieronym. Gigas, tract. de pensionibus, questione 10. numero 7. & sequen. & quest. 11. num. 2. Glossator regularum Cancellariæ Innocen. VIII. regul. 43. ad finem. Flamin. Paris. lib. 8. de resignat. benef. quest. 8. num. 11. 25. & seq. & num. 73. ubi inquit; scribitur etiam consensus formalis, de quo loquimur a tergo in supplicatione originali, & literis, prout tradunt Anton. Auguft. decif. 256. lib. 3. Crescent. decif. 209. libro primo. Pellegri. decif. 69. lib. 1. in manuscriptis, & ita fieri communiter, & præticari, & quod si non apponatur, literæ sunt nullæ, nec folere expediri, nisi extenso consensu a tergo ipsarum, ut tradit Moheadan. decif. 111. in eisdem manuscriptis, & hanc nullitatis exceptionem tradit in terminis Hieron. Gigas, tract. de pensionibus, ult. numer. 9. & conferunt, quæ tradit Gambar. lib. 6. de offic. & potest. legat. de latere, num. 72. Sarnen. in compend. signat. num. 82.

Nec obstat dicere, quod in Bulla pensionis dicatur per illum (cuius ad hoc expressus accedit assensus) nam sunt verba narratiua, quæ debebant verificari, & comprobari per consensum coram Notario Cancellariæ, aut Camera, qui ponitur a tergo Bullæ, ut dictum est, quia narratorum natura est, ut non probent, sed ut probari debeant Philipp. Probus post Ioan. Monach. Io. Andr. & Doctores in c. si Papa de priuilegijs lib. 6. notab. 1. & 2. Abb. in cap. fin. col. 4. num. 14. de success. ab intest. Io. Bapt. Ferrer. consil. 353. num. 14. tom. 2. Flamin. Paris. lib. 6. de resignat. benef. quest. 5. num. 5.

4 Etiamfi

4 Etiam si sit narratiua Principis super facto alieno non facta motu proprio, vt post Alexand. consil. 112. numero 2. libro 7. tradidit Rota Romana decif. 154. num. 4. par. 2. diuersi. fac. Palat. Puteus decif. 338. n. 1. lib. 3.

Maximè si resultaret præiudicium tertij, vt per Aymon. conf. 194. num. 4. & in tract. de Antiq. tempor. par. 1. §. 1. num. 16. & 20. Crescent. decif. 89. Rota Romana Sac. Palat. decif. 388. num. 3. par. 1. Abb. in Clem. 1. in fine de probat. Ioan. Bapt. Ferret. consil. 172. incip. præsupponitur num. 6. & conf. 249. nu. 3. Anton. Gabriel conclus. 2. de probat. n. 28. Paul. Emil. decif. Rotæ 337. n. 2. & 3. p. 3.

5 Et ad probationem dicti consensus, & voluntatis per dictam Regulam Cancellariæ, quod resignans, aut consentiens pensioni præstet ipsum per se, aut per suum procuratorem in Cancellaria, aut Camera coram Notario, aliis non valeat, etiam si supplicationem porrexisset ipsemet, qui pensionis reuerentioni consentire debebat, ita post Puteum lib. 3. decif. 11. tradit Flamin. Paris. lib. 8. quæst. 8. num. 11. 14. & 33. qui num. 118. ait quod quando confertur abenti beneficium reuerentia pensionem resignanti, aut alij etiam si dicatur, quod prouisus consentit per illa verba, cuius ad hoc expressus accedit assensus, derogatur dictæ regulæ de consensu, nam aliis non valeret, & ita videmus praticari.

Nec obstat dicere, quod à tergo bullæ inuenitur præstitus consensus pro parte dicti Genesij de Soto, & ipsius Procuratoris, nam ultra quod quinque diebus ante præstationem consensus erat mortuus dictus Genesius de Soto, ideoque etiam si ipse foret pensionem soluturus mandatum expirauerat tanquam re integra, cum enim mors omnia soluat Auth. de nuptijs §. deinceps l. in summa in fine ff. de re iudic. l. Neratius ff. de regul. iur. Paris. consilio 155. numero 5. parte 4. mandatum ad resignandum beneficium, vel consentiendum pensioni morte mandantis expirat, & finitur l. inter causas in princip. ff. mandati l. final. in fine ff. de solut. l. mandatum C. mandati. Strach. eodem tractat. num. 49. glof. in Clem. 1. vers. quomodolibet de renunciat. vbi Cardin. Crescent. decif. 169. incip. mandatum lib. 1. Iacob. Putei lib. 2. decif. 83. num. 1. decif. 92. num. 3. Bisignetus decif. 6. num. 3. de procurator. Rota decif. 12. de officio delegat. in nouis Paul. Emil. decif. Rotæ 159. num. 1. parte 2. Achill. de Grassis decif. 38. nu. 1. & 2. Rebuff. de priuilegijs scholarium priuileg. 80. Flamin. Paris. lib. 9. de resignat. benefic. quæst. 24. num. 1. & 28. & quæst. 28. num. 4. Hieronym. Gonzal. ad regul. 8. Cancellariæ glof. 12. num. 59. Martin. Vran. in cap. si autem n. 4. de rescript. Rota decif. 4. de renunciat. in nouis n. 15. Aymon. conf. 88. num. 8.

Etiam si Procurator ignorasset mortem, vt tradit Zenzelin. in dicta Clem. 1. quem sequitur Barbat. conf. 48. col. 2. n. 4. argumen. l. eius qui in provincia ff. si certum petat. Crauetta conf. 88. num. 8. Flamin. Paris. d. q. 24. num. 3.

Et etiam si in beneficijs consensum præstitum post mortem Domini re integra non præiudicare tradunt Felyn. in cap. ex parte Decani fallent. 8. de rescriptis Ioan. Baptista Ferretus consilio 338. numero primo Rota Romana Sac. Palat. decif. 1329. lib. 3. p. 3. Virgin. de Boccac. tractat. de citat. cap. 10. n. 42.

6 Et res dicitur, & præsumitur integra quando non constat Procuratorem processisse ad supplicationem, vel ad alium actum processisse virtute mandati ad notat. per Cassad. decif. 1. de renunciat. Achill. de Grassis decif. 38. alijs 1. eod. tit. Paul. Emil. decif. 190. num. 1. & decif. seq. num. 3. p. 2. Ioan. Bapt. Ferret. conf. 335. num. 2. & 3. tom. 2. Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 10. quæst. 68. num. 45. Ludou. Gomef.

Aloys. Ricc. Praxis. Pars I I I.

regul. cancellariæ de publican. resignat. quæst. 6. Rebuff. respons. 55. ex cap. si super gratia, & cap. si cui de præbendis lib. 6. glof. in fine §. item voluit verbo mandatum tit. de collationibus in concordata, nam ad hoc, vt consensus trahatur retrò ad diem datæ supplicationis, vel gratiæ est opus, vt de eo constet iuxta tradita per Cassador. vbi proximè Ludouic. Gomez. regula de infirmis quæst. 12. Mandos. dicto numero 6. Iacob. Putei lib. 3. decif. 168. num. 2. Rota Nouissima Sac. Palat. decif. 425. num. 5. lib. 3. par. 3. multoties enim contingit, quod eodem die fit supplicatio, & data literarum, & præstatio consensus, vt euenit in casu, de quo consuluit Io. Bapt. Ferret. dicto consil. 335. vt per ipsum num. 4.

RESOLVT. CCCLII.

- 1 Nobilium appellatione regalis dignitas non comprehenditur, limitatur n. 4.
- 2 Derogatio limitata iuris patronatus nobilium non extenditur ad ius patronatus Regis.
- 3 In materia stricta clericorum nomine Canonici, & Prælati non comprehenduntur.

Regulæ Cancellariæ 41. an censeatur satisfactum per derogationem iuris patronatus nobilium.

Respondi in facti contingentia negatiuè, & ratio motui fuit, quia non erat facta mentio, quod erat de iure patronatus Regij per fundationem, vt præsupponitur in facto, propterea dixi derogationem non suffragari. Primo ex dispositione Regulæ Cancellariæ 41. qua statuitur iuri patronatus ad aliquem, Regem, Ducem, Marchionem, vel alium principem pertinenti non censi derogatum, nisi specialis de illis mentio habeatur, quia nobilium appellatione, qualitas regalis, neque ceteræ regales dignitates comprehenduntur cap. fundamenta §. vt ergo, & ibi Gemin. & alij notant de elect. libro 6. & probatur expressè in capitulo primo §. si quis verò, & ibi notatur à feudistis de pace tenenda, & probat Petr. in l. si sacris in fin. Cod. de proxim. sacrorum Scrin. lib. 12. Frecc. in 2. libro de sub feud. in tit. quis dicatur Gomef. num. 40. & num. 13. differentia inter feuda titulata, & alia nobilia.

2 Item quia derogatio est limitata iuris patronatus nobilium, ergo non comprehendit ius patronatus Regis, quia suos limitatos terminos non egreditur l. si domus ff. de seruit. vrb. præd. l. si de certa C. de transact. Alex. conf. 7. numero 14. versicul. nec prædictis, & num. seq. volum. 7. sic in materia stricta clericorum nomine Canonici, & Prælati non continentur, vt per canonist. in cap. bonæ il primo de elect. lib. 6. & in cap. eam te in 2. not. de rescript. Felyn. in proem. Decretal. volu. 4. & in generali sermone magnates non comprehenduntur Bal. in cap. 1. qualiter vasall. propriet. feud. priu. Frecc. in 35. differentia inter feuda titulata, & alia nobilia, latius in 2. lib. de feud. in tit. quis dicatur Comes num. 43. Quæ enim specialis nota digna sunt nunquam comprehenduntur, nisi expressa sint, l. item apud Labeonem §. hoc editum in fine, ff. de iniur.

Id etiā probatur ex antiqua const. Iulij Pape II. super expectatiuis Regulæ Cancellariæ relata in fine operis ab ipsarum regularum Glossatore, in qua longè diuersum ius statuitur in nobilibus ex Marchionum, & Comitum genere ortis quoad prælationem in beneficiis litteris expectatiuis, quam in alijs inferioris gradus nobilibus, idque diffusè probat ibi glof. in 1. & 2. par. dictæ regulæ, & licet dictæ regulæ hodie non sit in vfu (quia beneficiorum expectatiua sublata sunt) tamen legis correctæ ratio allegari potest, l. has obligatio-

gationes, ff. de capitis diminuit. cap. autoritate de concess. prab.

- 4 Limitatur modo supra dicta regula Cancellariæ minime sibi locum vendicare quoties ius patronatus Regium esset litigiosum, tunc enim, & si per Pontificem nulla de eo mentio facta fuisset, nihilominus derogatio teneret, ut notanter voluit Lambert. lib. 2. artic. 11. quæst. 7. parte prima, & artic. 7. eodem lib. & lib. 2. par. 3. quæst. 9. articulo 11. Caputaquen. decis. 227. lib. 2. & ita pariter censuit Rota Romana. test. Crescentio in decis. octava de iure patronatus, cuius tenor est.

Lite pendente coram me in vna Agrigentina Decanatus possessor obtinuit gratiam si neutri, contra quam actor inhabilis, quia naturalis, & non clericus presentatus, & per consequens male, sed nulliter ab Imperatore patrono opponebatur non habere sufficientem iuris patronatus derogationem. Primo, quia licet in gratia iuris patronatus esset derogatio iuris patronatus, non tamen aliquid expressum erat de Regibus, prout de eis specifica mentio fieri debuerat, & propter regulam Cancellariæ, & de iure communi ad not. per Felyn. in tract. quand. liter. Apostol. not. 1. colum. 5. versic. ampliatur 8. Secundo, quia licet posset teneri, quod propter litem non esset aliqua mentio necessaria, cum omnino patroni essent impediti ad conf. Cal. d. 1. ut lite pendente, & Gemin. post Lap. in cap. primo in princip. ut lite pend. in 6. & recolit. m. Callad. in decisionibus suis: ita Rotam alias iudicasse in iure patronat. etiam Regis Scotiæ, tamen in casu superiori videtur derogationem necessariam fore, & alias non præiudicari patrono, ex quo etiam lite pendente poterat presentare vnum ex colligantibus, quia tunc cessare videtur ratio cap. si hi contra quos, ut tenet Roch. in tract. de iure patronatus in versic. honorificum in 23. quæst. & videtur de mente Philipp. Franch. in dicto capitulo 2. in glos. penult. ut lite pendente in 6. quo tamen non obstant, quia in contrarium est communis opinio, ut per Roch. ibi, & Philipp. Franch. in dicto cap. primo in fine, ut lite pend. in 6. quia in casu, de quo supra etiam colligans propter eius inhabilitatem, presentari de nouo non valebat, & quia si presentaretur lis non cessaret, ut considerat Roch. quinimo protraheretur in longum contra dict. capitul. si his contra quos, Domini fuerunt pro validitate gratiæ, & iuris patronatus derogationem non esse necessariam propter litem.

RESOLVT. CCCLIII.

- 1 Familiaritas Cardinalium nedum est probanda simpliciter, sed etiam probari debet continuam in domo commensalitatē habuisse ad effectum Regulæ cancellariæ de impetrantibus eorum beneficia.
- 2 Familiaritas vera dicitur illa, quæ corpore, & dentibus fit.
- 3 Ut beneficia familiaris Cardinalium cadant sub reservatione Regulæ Cancellariæ non sufficit probare solam commensalitatē, & expensas in domibus Cardinalium habere, nisi etiam probetur qualitas familiaritatis.
- 4 Si Cardinalis patitur, ut aliquis familiaris non actu seruiat, sed nihilominus sit commensalis continuus dicitur verus familiaris.
- 5 Qui seruit, & habitat in domo præsumitur viuere expensis Cardinalis, nisi contrarium probetur.
- 6 Honestum non est, quod quis alteri seruiendo de suo se ipsum pascat.
- 7 Facta non præsumuntur, nisi probentur, commensalitas semel probata semper præsumitur durare, nisi contrarium probetur.

- 8 Probatio familiaritatis, & continuæ commensalitatē ad effectum excludendi alium debet plenè fieri, nec sufficit, quod probetur per amotionem Cardinalis.
- 9 Quando agitur de familiaritate non in præiudicium tertii, sed ad effectum expediendi gratis, duntaxat fides Cardinalis sufficit.
- 10 Si Pontifex Maximus asserit aliquem esse familiarem suum, & continuum commensalem illi creditur etiam in præiudicium tertii contra num. 11.
- 12 Familiaritas non potest dici contra acta ex solo consensu Pontificis Maximi, at sic consentiente asserio familiaritatis.
- 13 Quando Pontifex Maximus habet voluntatem, & propositum faciendi veros familiares, & eorum seruicio non sufficiunt literæ familiaritatis, nisi etiam probetur actu.
- 14 Quando summus Pontifex concessit literas ad petitionem alicuius, tunc quia secundum fictionem dicitur familiaris, & continuus commensalis sufficit probare familiaritatem per dictas literas.
- 15 Familiares Cardinalium non actu seruientes, licet probent per literas familiaritatem, tamen ad effectum Regulæ Cancellariæ probare debent habitationem in domo, & commensalitatē.

Ad effectum Regulæ Cancellariæ de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiaris Cardinalium, an sit probanda familiaritas simpliciter.

EXtat Regula Cancellariæ de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiaris Cardinalium ad effectum igitur istius regulæ nedum est probanda familiaritas simpliciter, sed etiam continuam in domo commensalitatē habere, ut est text. in cap. ult. de verb. sign. in 6. illa dicitur vera familiaritas, quæ corpore, & dentibus fit, ut utar verbis Dominici in dicto cap. ult. in pen. notab. & refert Gomef. in dict. reg. de impetrantibus beneficia, &c. q. 15. in princip. & latè prosequitur Augustin. Bero. in quæstione 35. per totam, & Mandos. in dict. regulæ, quæst. 10.

Primo amplia idem procedere è contrario, ut scilicet non sufficiat non probare solam commensalitatē, & expensas in domibus Cardinalium habere, nisi etiam probaretur illa qualitas familiaritatis, nam huiusmodi expensæ, quandoque præstantur per elemosinam, vel magnam amicitiam, & eo casu beneficia eorum non cadunt sub reservatione dictæ regulæ, ita Bonifacius de Vitalin. in Clementina vltima, notabil. septimo, de celebratione Missar. & tenet Berous in d. q. 35. num. 3. & 4.

Limita huiusmodi ampliacionem locum non habere, si Cardinalis pateretur, ut aliquis familiaris non actu seruiret, sed nihilominus esset commensalis continuus, nam tunc sufficeret illa qualitas commensalitatē, & diceretur verus familiaris, per ea, quæ dicit Felyn. in cap. Clerici, colum. 2. de iudic. non tamen procedere è contra, nempe si seruiret, sed tamen non comederet expensis Cardinalis, ut asseruit Gomef. in dicta regul. de impetran. quæst. 10. sub num. 3.

Quod postremo loco à nobis traditum verum esset, si essemus in claris, nempe quia constaret de non commensalitate, secus autem si essemus in dubio, nam tunc ille, qui seruit, & habitat in domo præsumitur viuere expensis Cardinalis, nisi ut diximus contrarium probaretur, quia non præsumitur, quod de vento vixerit, ut in l. fin. Codice de aliment. pup. præstari, & quod ibi notat Bart. in l. cum seruus fil. de verborum signific. nec est præsumendum, quod seruiendo

uendo Cardinali, & habitando in eius domo uiuat expensis proprijs, nam præsumptio est, quod uiuat expensis Cardinalis, cui seruit iuxta dictum Apostolum. iuitum est, ut de fructu, quem quis feminat, & metat, & contrarium præsumere non videtur verisimile, neque secundum iustitiam, quia honestum non est, quod quis alteri seruendo, de suo seipsum pascat, ut tradit Oldrad. in consil. 149. quæritur, & Maria Soc. in tract. visitario, col. 84.

Contrarium tenuisse Rot. attestatur Gomez. in dict. reg. de impetrant. quæst. 13. sub num. 5. versic. tamen, nullum nempe in dubio præsumi Commensalem nisi probetur, quia ista consistunt in facto, & facta non præsumuntur nisi probentur, quæcunque, si de publicat. supra in nostra Cancell. non præsumuntur, utique verum est, quod commensalitate semel probata semper præsumetur durare, nisi probetur contrarium, & ita declaratur dicta Domin. in dicto capitulo ultimo de verborum significatione in sexto per Rotam, ut inquit Gomez. ubi sup.

Secundo ampliabis, ut eo usque conclusio procedat, ut huiusmodi probatio familiaritatis, & continuæ commensalitatis ad effectum excludendi alium debeat plenè fieri, nec sufficit, quod probetur per narrationem Cardinalis, quia illi non creditur in præiudicium Tertij per capitulum cum a nobis, de testibus, secus verò quando ageretur de familiaritate non in præiudicium Tertij, sed ad effectum expediendi gratis, duntaxat, tunc enim non requiritur ita exacta probatio, sed fides Cardinalis sufficeret, & ita decisum fuisse a Rota, ut in vna Hispanen. refert Gomez. dicta regul. de impetrant. quæst. 13. sub numero 6. in fine. Quod tamen inquit procedere nisi opponatur.

Limita huiusmodi secundam ampliationem, si Pontifex Maximus assereret aliquem esse familiarem suum, & continuum commensalem illi certè crederetur etiam in præiudicium tertij per Clementinam primam de probation. & ita nuncupatim concludit Rota in vna Scenelsen. prioratus coram Gomez. de mense Februarij 1538. dum ubi Leo Decimus quandam Petrum Prothonotarium creauerat, & familiarem suum continuum commensalem fuisse asserit Domini voluerunt illud sufficere ad excludendum provisionem legati Auenionen. licet poterat de reservatione, non tamen de benef. familiar. Papa prouidere, ut refert idem Gomez. in dicta reg. de impetrant. quæst. 17. numero 6. & ratio est, quia Summus Pontifex asserendo creat, ut asseruit Cagnol. in l. si quis maior num. 170. Cod. de integr. restit. cui conferunt notata per Lap. in allegat. 67. numero 2. ubi latè examinat, quando narrata per Summum Pontificem faciunt fidem.

In contrariam videtur respondisse sententiam Anchar. in consil. 398. ubi inquit, quod cum ad contrahendum familiaritatem requiratur consensus mutuus scilicet Domini, & ipsius familiaris, familiaris enim obligatur Domino ad seruitium, & Dominus ad stipendium, vel ad aliud iuxta pactum conuentum.

12 ex solo consensu Pontificis Maximi non potest dici contracta familiaritas, nisi consentiente asserto familiari per notat. in capitulo primo de concess. præbend. lib. 6. in nouell. & ibidem post Innocentium, ipse Anchar. & consulendo idem sensit Paris. in consilio 50. column. 3. volum. quarto, quos etiam sequitur Rebuff. in sua praxi benef. in regula de non tollendo ius quæsitum, glos. 5. versic. vnde si Papa declarauit.

Huiusmodi inter se repugnantes opiniones possunt hoc pacto conciliari, nam aut Pontif. Max. uoluntatem, & propositum habet faciendi veros familiares, & eorum seruitio uti, & tunc non sufficiunt

Aloys. Ricc. Praxis. Pars III.

literæ familiaris, nisi etiam probentur actus familiaritatis ad effectum dictæ regulæ, nec gaudent prærogatiuis, seu priuilegijs familiarum, leg. sub prætextu. Cod. de Sacrosanct. Eccles. leg. scriniario. Cod. de testament. milit. & tradidit Felyn. in cap. 1. column. 2. de offic. delegat. quia propter officium datur beneficium, cap. fin. de rescript. in 6. & tunc procedit opinio Anchar. in dicto consil. & vult Paul. de Castr. in consil. 340. in lib. 1. incip. Præmissis allegat Cardin. Florent. in consil. 126. propè fin. loquens de Cappella Papæ.

Aut Summus Pontifex concessit literas ad petitionem alicuius sicuti multi illas affectant, ut prærogatiuis gaudeant, & tunc quia secundum fictionem dicuntur familiares, & continui Commensales, ut declarat Paul. Castrenf. in dicto consilio 340. & isti gaudeant priuilegijs veris familiaribus, & continuis commensalibus concessis, ut per Abb. in capitulo ex parte ad fin. de Cleric. non resident. per Bald. in leg. siue possidetis prima column. secunda quæst. Cod. de probat. per Philipp. post Ioann. Andr. in capitulo fin. quarta columna in princip. de constitut. in 6. sufficit probare huiusmodi familiaritatem per dictas literas Papæ.

15 Istud tamen non habet locum in familiaribus Cardinalium non actu deferuentibus, quia licet probarent habitationem in domo, & commensalitatem, non sufficeret ad effectum dictæ regulæ, ut placuit Abb. in cap. cum dilectus in fine de Cleric. non resident. & voluit Felyn. in capitulo cum nostra column. 15. de rescriptis, & ex latè deductis per Gomez. in dicta reg. de impetrant. quæst. 13. sub num. octauo, & nono.

RESOLVT. CCCLIV.

Non expreso vero beneficii valore gratia falsi exprimentis subreptitia est.

2 Beneficii valor semiplenè probari potest.

3 Per testes de audito à canonicis, potest probari valor beneficii.

4 Valor beneficii etiam cum pensionem est exprimendus.

5 Valor beneficii ex parte impetrantis probandus est.

6 Licet valor non sit exprimendus, si tamen exprimitur male gratia est nulla.

7 Regula de exprimendo valore habet locum etiam in provisionibus quæ fiunt per legatos extr. curiam.

8 Beneficii valor regulariter non est exprimendus.

9 Regula de valore non comprehendit administratores cappellaniarum, vel Hospitalium.

10 Beneficii valor probandus est non sicut antiquitus, sed sicut est tempore gratie provisionis.

11 Valor debet probari deductis oneribus perpetuè impositis beneficio.

12 In valore beneficii probando non computantur distributiones quotidianæ.

13 Valor beneficii debet probari attento loco beneficii non loco gratiæ.

Stante regula de exprimendo verò valore gratia an sit nulla per non expressionem veri valoris.

1 R Espondeo affirmatiuè scilicet gratiam esse nullam non expreso vero beneficii valore, & gratia exprimentis falsum est subreptitia Rota in antiquis decisione 336. incip. nota, secundam opinionem Cappel. Tolos. in decisione 435. Verall. in decis. 27. numero 2. libro primo, nisi sit in modico expressus verus valor, ut dicit Menochius in consilio 316. volum. 4.

2 Beneficii valor semiplenè probari potest per publicam vocem, & famam Blanch. in decis. nou. Rota

293. num. 1. & in decif. 302. num. 1. vol. 1. ante ipsum Put. in dec. 29. lib. 1. quæ excusat a vero valore probando Verall. in decif. 78. num. 6. lib. 2. in dec. 49. n. 2. libro 3. quod amplius etiam per testes de auditu a Canonicis posse probari valorem Put. in d. 29. libro 1. Rota diuersi. dec. 184. lib. 2. unde non solum beneficij impetrandi, sed aliorum impetratorum debet per impetrantem certus valor exprimi secundum communem valorem Rot. in nou. dec. 292. incip. licet impetrans Franc. March. in dec. Delphina. 1180. sub num. 11. vol. 1. etiam valor beneficij cum pensione exprimens est ex cursu decem annorum Fab. in decifion. nouif. 185. libro 3. volum. 3. & ex parte impetrantis debet etiam probari valor beneficij Ioann. Paul. Tholom. in decif. nouif. Rom. 829. libro 3. vol. 3. Franc. Marc. in dec. 1180. n. 11. vol. 1. & licet valor non sit exprimendus, sed si exprimitur male gratia est nulla. Crescent. in decif. 8. n. 1. de rescript. & regula de exprimendo valore habet locum etiam in prouisionibus, quæ fiunt per legatos, & extra curiam, vt refert illo præfente, & primum responsale dante fuisse per Rotam decifum. Gomez. in regul. de valore q. 2. vbi latè, & eiusdem decifionis meminit Crescent. in decifio. 10. in tit. de rescript.
- Intellige primo, quod regulariter quis non tenetur
- 8 exprimere valorem beneficij Rota in antiquis in decifio. 202. incip. nota quo quis, & in dicta decif. 336. incip. nota secundum opinionem. Sed si exprimitur debet esse verus, & ita procedant conclusiones supra allegatæ.
- 9 Intellige secundo, quod regula de valore non comprehendit administratores Cappellaniarum, siue hospitium, vt post Gomez. in dicta Regula quæst. 4. voluit Lancellot. in decif. nouif. Roman. 182. num. 1. cum seq. vol. 1.
- 10 Intellige tertio valorem beneficij probare oportere, non vt antiquitus, sed vt est tempore prouisionis, & impetrationis, vt post Oldrad. in conf. 58. voluit Verall. in decif. 330. n. 1. libro 3. Viuius in decif. 70. num. 8.
- 11 Intellige quarto valoris probationem fieri oportere deductis oneribus perpetuis impositis super fructibus beneficij, quia si fieret probatio absque oneribus esset insufficiens. Verall. in decifio. 328. n. 1. lib. 3. Mohed. in decifio. 148. Crescent. in decifio. secunda tit. de probationibus Cassad. in decifio. 19. tit. de præbend. Lancellot. in decifio. nouif. Roman. 189. n. 2. vol. 1. ante eos Rot. in antiquis in decif. 702. incip. dic quod si Papa. Idem Lancellot. in decif. 380. in fin. par. 1. vol. 1.
- Intellige quinto in valore beneficij non computari
- 12 quotidianas, & diarias distributiones, & similia, ex Anchoran. in clementin. vnica n. 42. de concef. præbend. Cantuc. in decifio. nouissim. Roman. quinta numero septimo, volum. secundo ante eos Rota in antiquis in decifio. 407. incip. nota non sufficit, & in decifio. 766. incip. quaritur an quotidianæ eadem Rota in nouis in decif. 134. incipiens quando impetratur Verall. in decifio. 65. numero tertio, libro 1. & post Rebuff. in concord. tit. de collation. §. primo versicul. distributionem. Idem Verallus decifion. 29. numero quarto, & quinto libro secundo Marf. de Ecclesiasticorum reddituum origin. & iur. cap. 26. numero 7. parte 3. corpus de fructibus libro quarto titulo tertio, capitulo quarto Marc. in decifio. 1180. in fin. vol. 1.
- 13 Intellige sexto valorem probari oportere attento loco beneficij, non loco gratiæ Alexand. in conf. 21. volum. secundo in consilio trigesimo septimo volum. 5. Cæuallos præf. opinionum comm. contra comm. quæst. 733.

RESOLVT. CCCLV.

- 1 *Vniones factæ pro necessaria dote Ecclesiæ non comprehenduntur sub regula Cancellariæ reuocatoria vnionum.*
- 2 *Vniones factæ pro augmento cultus Diuini non comprehenduntur in regula reuocatoria vnionum.*
- 3 *Pia causa, & omnia facta in augmentum cultus Diuini non veniunt in generali sermone.*

Regula Cancellariæ 12. Reuocatoria vnionum an reuocet vniones factas ex necessaria causa dotis Ecclesiæ.

Dicebam consultus in quadam facti contingencia, quod Regula Cancellariæ 12. reuocans omnes vniones, quæ non fuerint sortitæ effectum non procedit quoties vnio fit ex causa dotis, & necessaria Ecclesiæ, nempe si Ecclesia Parochialis indigeret Clerico ad seruandum Ecclesiæ, iuxta notata in capitulo vt quisque de vita, & honestate clericorum, nec etiam intelligitur reuocata vnio facta ad augmentum cultus Diuini, quia non est verisimile, quod Papa voluerit reuocare vnionem factam pro tali augmento cultus Diuini iuxta notata in capitulo ex parte de constitutione capitulo final. de rescriptis in sexto, Roman. in auth. similiter Codice ad legem. Falcidiam in speciali ad regulam in generali de regulis iur. in sexto, nam in generali sermone non, comprehenditur pia causa Innocent. in capitulo relatum, il primo de testamento Felyn. in capitulo Ecclesia Sanctæ Mariæ de constitution. colum. 30. & videtur alia ratio, quia regula prædicta fuit inuenta, ne per vniones diminueretur cultus Diuinus Crescent. decifio. prima in fine de Parochijs; ergo non habet locum quando augetur, & ita fuit decifum in Rota decifio. 1143. parte tertia, diuersi. Achill. decifio. vnica de vnionibus Crescent. vbi supra Capuraqu. decifio. quadragesima secunda parte tertia Puteus 331. & 337. libro primo, quas decifiones alias refert Gonzalez super regula octaua Cancellariæ glos. quinta §. septimo, numero quadragesimo octauo, & quadragesimo nono, qui etiam ponit alios casus, in quibus non habet locum dicta regula, ad quem te remitto.

PRAXIS RENUNCIATIONIS
faciendæ per monialem ante
professionem.

RESOLVT. CCCLVI.

- 1 *Nulla renunciatio, aut obligatio antea facta cum iuramento, etiam sine licentia Episcopi, siue eius Vicarij, valet.*
- 2 *Renunciatio debet fieri intra duos menses proximos ante professionem, alias non sortitur effectum, nisi sequuta professione.*

Quid statuatur Concil. Trident. sess. 25. capitulo 16. de regular.

Disponit enim vt ex expressis eius verbis Concilij colligitur, quod Nulla quoque renunciatio aut obligatio antea facta etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscunque causæ piæ valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi sequuta professione, aliter verò facta etiam si cum huius fauoris

EX-